

BOUWNETWERK

Kiezen en uitblinken

Bouwnetwerk is hét netwerk voor vrouwen die werken aan de gebouwde omgeving

Kiezen en uitblinken

Aan mevrouw Schultz van Haegen, minister van infrastructuur en milieu, minister van ruimte Nederland

Hierbij willen wij, BouwNetwerk, uw aandacht vragen voor de ruimtelijke inrichting van (toekomstig) Nederland. De ruimtelijke ordening heeft van oudsher bij de Nederlandse overheid hoge prioriteit, omdat dit voor een klein, vol land dat de strijd aanbindt met het water cruciaal is voor haar functioneren. In de plannen van het nieuwe kabinet constateren wij echter een gebrek aan visie op hoe de ruimte gestuurd en ingericht moet worden. Dat vinden wij zorgelijk. Niet alleen verwatert daarmee de enorme stedenbouwkundige vakkennis, ook is een visie op de ruimtelijke ontwikkelingen in Nederland van belang om onze internationale concurrentiepositie sterk te houden. We zitten midden in een transitie. Het vak van bouwen en ontwikkelen verandert. De tijd van blauwdruk denken is definitief voorbij. De rol van de overheid als centrale regisseur is sterk veranderd. De gevolgen van de recessie zullen doorwerken, en er is sprake van bevolkingskrimp.

Dit smeekt om een duidelijke visie van het kabinet en daarmee van u als minister. Wat zijn uw ambities? Wat is de opgave voor Nederland? Kortom, waar willen we met z'n allen de komende 15 jaar naar toe?

Wij presenteren u hier ons standpunt, via een aantal adviezen. Wij zeggen: kiezen en uitblinken. Met een heldere visie op de invulling van Nederland voor de komende periode kan het Rijk sturen en loslaten tegelijk. Er is grote behoefte aan flexibele ontwikkelingsstrategieën en heldere raamwerken. Het is aan u om (nieuwe) ambitie te ontwikkelen bij alle mensen die werken onder het gesternte van uw ministerie. Want, met de combinatie van ruimtelijke ordening en infrastructuur, bent u in feite de eerste minister van ruimte in ons land. Het rentmeesterschap van de ruimtelijke ordening anno 2011 ligt in uw handen.

Neem initiatief

De tijd van de overheid als regisseur is voorbij, maar de overheid als initiator en aanjager is wel gewenst. Je moet blijven sturen, anders gaat iedereen zijn eigen gang en ontstaan er bijvoorbeeld overal shoppingmalls of bedrijventerreinen. Om fragmentatie tegen te gaan is een hoger plan urgent. Maak een helder frame en zorg dat daar verschillende plannen inpassen. Zorg voor samenhangende ontwikkelingsstrategieën voor wonen, werken, infrastructuur, recreëren, natuur en landbouw op grote schaal. Durf daarbij ook over de grenzen heen te kijken. Denk daarbij groot, maar ontwikkel klein: ga uit van een lange ontwikkeltermijn, maar ontwikkel plannen vervolgens in kleine stappen en stimuleer maatwerk op locatie. Kijk daarbij naar de kracht en de kansen van een gebied en onderscheid je daarin.

Ontvlecht en maak ruimte

Processen in de ruimtelijke ordening kunnen eenvoudiger en transparanter. Nu zijn er vaak te veel mensen bij projecten betrokken, waarbij alle belangen worden doodgepolderd. Maak het proces open en eenvoudiger; dat leidt tot grotere financiële haalbaarheid, tijdswinst en meer kwaliteit. Hiertoe is wél een cultuuromslag nodig, zodat partijen hun verantwoordelijkheid nemen en zich niet kunnen verschuilen achter de ander. De overheid moet échte samenwerking stimuleren door niet ná elkaar te werken maar mét elkaar (co-creatorschap) en daarbij partijen dwingen om over de eigen grenzen te kijken zonder daarbij de positie van de ander over het hoofd te zien. Deze vorm van samenwerking leidt tot de synergie en creativiteit, nodig voor de huidige opgaven. Voorwaarde voor meer slagkracht is dat de het woud aan regelgeving wordt aangepakt. Bied met heldere regelgeving een doorkijk naar mogelijkheden. Stuur op kansen in plaats van vastleggen wat er allemaal niet mag. Doe dat door het bestemmingsplan af te schaffen en dit te vervangen door het hoedanigheidsplan. Geen toelatingsplanologie, maar juist ruimte bieden voor een flexibel gebruik onder veranderende omstandigheden in de komende jaren. De kwaliteit van de plek of een gebouw moet leidend zijn voor de opgave. Dit is een belangrijke voorwaarde voor duurzaam ontwikkelen.

Blink uit

Wie kiest, kan excelleren. Stimuleer dat gemeenten en regio's kiezen voor een eigen identiteit. Dat onderscheidend is en leidt tot 'centres of excellence'. Excellentie bestaat uit waarden, talenten en specialismen zoals: historie (binnensteden en musea), landbouw, natuur, cultuur, wetenschap. Zo creëer je krachtige mainports (bijv. Schiphol en de Europoort), brainports (Eindhoven en WUR), mediaports (Aalsmeer en Hilversum), greenports (Venlo en Westland), enzovoort. Benoem specialisme, en geen plekken. Maak de verschillen tussen stad en (platte)land groter in plaats van kleiner, want de bevolking van Nederland groeit en krimpt tegelijkertijd. Zet de contrasten en contouren die er zijn scherp aan, Dus: écht verdunnen en écht verdichten. Maak het platteland dorpser en groener – kies voor de luwte - en de stad compacter. Functiemenging in de steden is essentieel en dat maakt de stad aantrekkelijk als leefmilieu. Kies daarnaast ook echt voor de Randstad. We moeten met elkaar naar een nieuw evenwicht, want het wordt niet meer zoals voorheen: een breed groeiende bevolking dat zich in wonen, recreëren en werken rommelig nestelt tussen stad en platteland. Hieruit voortvloeiend: bouw niet generiek, maar specifiek. Daarbij heeft kwaliteit de toekomst. Duurzaam bouwen en ontwikkelen betekent dat we een leefomgeving nalaten aan nieuwe generaties die alle mogelijkheden hebben om zich te ontplooiën en te genieten van een goede omgeving zonder dat ze daarin belemmerd worden door onomkeerbare keuzes.

Terug naar het vakmanschap

Innovatie ontstaat in nieuwe samenwerkingsverbanden. Nieuwe combinaties van opdrachtgevers en uitvoerende partijen genereren enorme slagkracht. Vakmanschap is de sleutel voor innovatie. De samenleving vraagt al langer om een herwaardering van het vakmanschap en het ambacht waarin kwaliteit en toegevoegde waarde leidt tot een beter en aantrekkelijk 'product' dat herkend wordt door de gebruiker.

Voor de broodnodige innovatie zijn tevens nieuwe financieringsmodellen vereist. Stimuleer de ontwikkeling van modellen waarin de culturele en maatschappelijke waarde (mede)bepalend zijn voor de tijdloze (dat wil zeggen, duurzame!) waarde van een gebied of gebouw. De waarde van grond en gebouwen wordt niet langer bepaald vanuit de economische invalshoek (snel geld) alléén. Eindgebruikers blijken namelijk bereid risicodragend te participeren als gebouwen lang mee gaan, flexibel zijn en voor veel verschillende functies bruikbaar. Vastgoed moet losgoed worden!

Laat vakvrouwen de kar trekken

En tot slot, voor deze cultuuromslag is een denkomslag nodig. De competenties van vrouwen kunnen in deze transitie een doorslaggevende rol spelen. Innovaties krijg je uitsluitend voor elkaar als je werkt met gemengde teams: teams van mannen en vrouwen en verschillende culturen.

In Bouwnetwerk, dat 25 geleden werd opgericht en 180 vrouwelijke leden heeft, zijn alle spelers uit de bouw en ruimtelijke ordening vertegenwoordigd- van architecten, stedenbouwkundigen tot juristen. Met onze ambities denken wij graag met u mee over de inrichting van Nederland in de aanstaande 15 jaar. Er liggen talrijke opties om de toekomst van ons land bestendig en concurrentieversterkend te (blijven) sturen. Het is aan u om de toon te zetten. Pak die kansen, neem nú het initiatief.